

Opening MATER
5 juli 2008
Magdalenakerk Brugge

Kris Gelaude

'Mater'. Het is voor mij een thema dat spreekt over aarde en over al het leven dat de aarde voortbrengt. Gezegend en getekend weliswaar door getijden en seizoenen. Afgestemd dus op het tere en het kwetsbare, dat moet gekoesterd en behoed worden. Op vruchtbaarheid en volheid, die willen gevierd en gedeeld worden. Op de pijn van het loslaten en van het onvermogen, die lijdzaam omgebogen wordt tot mededogen. Op het zwijgzaam en geduldig wachten tot het nieuwe aan het licht komt.

'Mater' zou ik in eerste instantie vertalen als : geworden uit de oermaterie, waarin het goddelijke ongeschonden werd bewaard. Daarom biedt dit moederlijk oorspronkelijke ook een grondlaag in het bestaan van iedere mens. Dat zullen de vele voorbijgangers de komende maanden ongetwijfeld in verschillende toonaarden wel beamen.

Natuurlijk flitsen ondertussen die vertrouwde beelden en begrippen door mijn hoofd, zoals: Mater Dei, mater dolorosa, mater miserecordiae, stabat mater...

Onvoorstelbaar wat een verheven, maar ook menselijke gevoelens in die moederfiguur verenigd worden. Maar ik zou bij deze gelegenheid het thema ook als een veelzijdige waaier willen open trekken. Voor zover ik vertrouwd ben met het Yotproject, weet ik dat dit religieuze trefpunt van de Magdalenakerk, een plek is waar het - dankzij een frisse wind en een open ruimte – mogelijk wordt om ervaringen, gedachten, woorden, tekens en symbolen te laten doorklinken, met de kracht van cymbalen. Een plek ook waar de heilige beginselen in hun verhelderende eenvoud opnieuw toegankelijk gemaakt kunnen worden, zodat de zoekende ziel erdoor geraakt wordt.

'Mater', moeder... Als ik er een beeld voor zou willen kappen, zou het een omarmend beeld worden. Maar het is voor ieder van ons een begrip met een zeer persoonlijke betekenis, die hoe dan ook teruggaat tot het begin. Het houdt alles samen waar een mens tot in zijn vroegste herinnering naar teruggrijpt en soms ten eeuwigen dage blijft naar verlangen. Of zoals G. Vanhercke het zegt: *'Soms is het een woord dat je alleen maar uitspreekt om de klank...'* Een klank die de zorgende en troostende omarming zondermeer kan oproepen.

'Mater' symboliseert een brongebied van leven en geborgenheid. Inhoud en betekenis ervan zijn even oud als de mensheid zelf, maar tegelijk zo jong als de dag die nog in de maak is. Want hoezeer het menselijk bestaan nog mag veranderen, met ieder kind dat wordt geboren, staat er ook weer een moeder op. En dat waarborgt voor de mensheid een zee van tederheid en zorgzame aanwezigheid. Degenen die ooit de naam 'onze moeder' bedachten voor de Kerk, moeten aanvankelijk een beeld voor ogen gehad hebben, dat nauw hiermee verwant was. Een gemeenschap als universele moeder, die voorziet, die wacht en waakt. Die geen mensenkind de rug zal toekeren of aan enige vorm van eigenbelang zal toegeven. Die het kleine en geringe op de eerste plaats zet en die zich daarom nooit ofte nimmer laat inpalmen door macht of privileges. Die gewoonweg bescheiden nabij wil zijn. Met betrokkenheid en aandacht, met vindplaatsen van kracht en inspiratie, met thuisoorde waar niets wat menselijk is niet zou bespreekbaar zijn, met trefpunten

voor zoekenden, voor kwetsbaren, voor naamlozen... De Kerk, als aartsmoeder die de mensheid in haar armen sluit, verzoent, samenbrengt en over grenzen en verschillen heen verbindt.

Soms bleken degenen die dit aangezicht van de Kerk herkenbaar moesten maken, doorheen de geschiedenis helaas weinig belang te hechten aan die moederlijke kwaliteiten. Soms hebben grootser en verhevener ambities, de intuïtie van de liefde stilletjes het zwijgen opgelegd.

Ik kan me moeilijk voorstellen, wanneer het thema 'Mater' hier deze zomer even als een ankerpunt wordt vastgelegd, dat daarin niet de hoop of het verlangen zou sluimeren om die oorspronkelijke betekenis terug een beetje bloot te leggen. Of om ze een nieuwe verstaanbaarheid te geven.

Niet zonder reden trouwens. De zinzoekers vandaag zijn talrijk. Overal kom je ze tegen, zeker ook op deze plaats. Overal speuren ze naar verhelderende inzichten of naar antwoorden op de leemten in de samenleving of in hun eigen kwetsbare bestaan. Zij hebben inderdaad thuishavens nodig, stilteplekken waar oude geheimen zijn blijven spreken, veilige herbergen waar woord en wederwoord uitnodigen tot verbondenheid. Als een mens dat soort geborgenheid mag ervaren, slaagt hij er misschien in om het antwoord op vele vragen, in zijn eigen ziel te vinden. Daarom heeft deze wereld, ook al zal het zelden zo genoemd worden, harden nodig van moederlijke aandacht.

Mensen die naar authenticiteit, naar de bron in zichzelf op zoek zijn, vind je bij die bron terug. Is dat ook niet de verklaring waarom, doorheen de tijden, zovelen geborgenheid zijn blijven zoeken bij de 'mater omnium matrum' (moeder aller moeders), de bijbelse Maria? Tot op vandaag. Zij die de kwetsbare behoedt, de meegaande moeder in het lijden, de zwijgende nabije die alles in haar hart bewaart, is meer geworden dan alleen maar toevluchtsoord. Zij doet ons naar de wereld kijken, met een diep gevoel van zorg en verantwoordelijkheid. En met vertrouwen. Zij blijft een heldere bron van bemoediging en inspiratie.

Haar ter ere, sluit ik af met het gedicht 'Zij'.

Zij

Zij wist nog helder van het teer begin.
 Van huis uit de verwachting meegekregen,
 lachte zij vrolijk de belofte tegemoet.
 Ze zag zich al met kinderen.
 De schoot gezegend,
 zorgen aan de zijde van hun vader.
 En dromen van een goed bestaan.

Tot ze werd aangeraakt.
 Een bries van vleugels was het.
 En daarna niets zoals voorheen.
 Want moeder worden,
 staande in een goddelijke stroming,
 is anders dan gedroomd.

Is loslaten en meegenomen worden
en niet meer zien waarheen.
En kwetsbaar worden, soms te zeer.
Maar blijven ook.
Met vragen en met leegte.
Van binnen groot zijn en
nog groter worden in vertrouwen.
Dat heeft het kind haar steeds opnieuw geleerd.

Doorstroomd werd haar gemoed
van het onnoembare gevoel
dat hij, hun zoon, licht van hun ogen weliswaar,
niet zonder meer hun kind zou zijn.
Hoewel zomaar een jongen
met een naam van hier,
maar met de hemel in zijn hoofd
en soms onachterhaalbare gedachten.
Zij volgde hem.
Zij liet hem worden wie hij worden moest.
En luisterde.
Stond sprakeloos. Verloren in de massa.
Zijn woord heeft zij gekoesterd en gedragen.
En het eindeloos herhaald
tot het zo eigen werd
als vlees en bloed.

Die overgave heeft het kruis
midden haar huis geplant.
En op een dag haar blik
in het gebroken lichaam
van haar zoon gespijkerd.
Toch is ze opgestaan
om naar de plek waar alles doodgelopen was,
terug te gaan.
Tezamen met de vrouwen.
Zij zag de tekenen, de holte van het graf,
het breekbaar licht
dat anders viel en stenen bleek opzij te rollen.
Geen wonderen.
Maar woorden die tot leven kwamen.
Zij die ze kende,
misschien duizend malen overwogen had,
zou ze weer adem inblazen.
Alles voor de vergetelheid behoeden.
Zou door een vuur gaan als het moest.

Zou tot het einde van haar dagen
doen wat moeders doen.
Eerste en laatste toevlucht zijn.
De zwijgende nabije.

En generaties later nog,
zoals een baken in de nacht,
thuisbrengen wie durft kind te zijn.
Hulpelozen, zoekenden en kleinen.

Kris Gelaude